

Sivilombudet
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref:
2021/244

Vår ref:
202106689-9

Dato:
18.02.2022

VEDRØRENDE TELEFONSAMTALER - RINGEKOSTNADER

Det vises til brev av 21.12.2021 med vedlagt uttalelse 2021/244 fra Sivilombudet.

Det bes på noen områder om en tilbakemelding innen 18. februar 2022.

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har vært i kontakt med Justisdepartementet og er kjent med at de vil se på hjemmelsgrunnlaget og dets forhold til Grunnloven og øvrig regelverk som berører den enkeltes menneskerettigheter. Vi legger til grunn at Sivilombudet får tilbakemelding fra departementet når det gjelder gjeldende regelverk i lov og forskrift som omhandler gjennomføring og kontroll med kommunikasjon ved bruk av telefon, jfr strgjfl. § 32.

Sivilombudet er allerede kjent med at Wind Communications AS vant anbudet som direktoratet lyste ut og at dette er innført som telefonsystem i kriminalomsorgens enheter. Vi er også kjent med at Sivilombudet har vært i kontakt med Wind og fått forklart hvorfor de prisene som tilbys gjennom deres løsning overlag er dyrere enn hva som gjelder ute i samfunnet og i det frie telefonmarked.

KDI har tidligere i saken redegjort for at kriminalomsorgen ikke tar betalt for de kostnader som er forbundet med å gjennomføre kommunikasjonskontroll i fengsel eller i øvrige straffegjennomføringsenheter. Hvorvidt regelverket knyttet til kontroll av kommunikasjon under straffegjennomføring eller ved opphold i fengsel fullt ut er i tråd med øvrig regelverk er problematisert av Sivilombudet, jfr innledningsvis.

Likefullt legger KDI til grunn at muligheten for å kunne gjennomføre kontroll i ulike situasjoner alltid vil være en forutsetning for den praktiske løsningen som tilbys ved kommunikasjon, i denne saken ved bruk av telefon. Kriminalomsorgen må ha en teknisk løsning som gir muligheter for å kunne føre nødvendig kontroll i de situasjonene som tilsier at slik kontroll er nødvendig og rettmessig. Det er dette som er grunnlaget for at kriminalomsorgen i sitt anbud forutsetter at leverandøren har et system som muliggjør kontroll, der dette er rettmessig.

Det er i saken her klart at det faktum at telefonløsningen forutsetter visse tekniske forutsetninger som ikke ellers er nødvendig i det frie telefonmarked, så blir prisen for den enkelte som benytter systemet noe høyere enn det som gjelder ute i samfunnet.

Spørsmålet er om denne faktoren skal belastes den enkelte som benytter seg av ordningen eller av det offentlige. Satt på spissen er det et spørsmål om prisen for telefonering fra fengsel skal

følge den markedspris som gjelder ute i samfunnet for øvrig, eller om det er forholdsmessig at telefoneringen fra fengselet har en annen prissetting (dyrere). Begrunnelsen for å ha et telefonsystem som legger til rette for kontroll i de tilfellene hvor dette er rettmessig, medfører at telefonsamtaler kan tilbys en større gruppe innsatte enn tilfellet ville vært uten slik mulighet for kontroll.

Sivilombudet har nevnt sak fra EMD der prisen for lengre samtaler ble satt høyere enn det som ellers gjelder, for å kunne finansiere et ønske om billigere priser ved kortere samtaler. Motivasjonen var at man ønsket å utvide muligheten for telefonkontakt for flere innsatte, samtidig som man benyttet prinsippet om selvfinansiert telefonsystem.

Aktuell pris for telefonkontakt ble påvirket/bestemt av forhold utenfor den enkeltes kontroll.

Ordningen ble godkjent av EMD under henvisning til at inngrepet i vernet etter EMK art 8 var forholdsmessig.

I vårt tilfelle blir kostnadene for den enkelte innsatte noe høyere for at det selvfinansierte telefonsystemet skal kunne tilbys en større gruppe innsatte enn ellers. Slik KDI ser det er det vesentlige fellestrekk i saken her og den som ble avgjort i EMD, idet det selvfinansierte telefonsystemet har noe økt kostnad for bruk for å øke muligheten for telefonkontakt for en større gruppe innsatte.

KDI har i samarbeid med Wind Communication AS utredet mulighetene for en utvidelse i telefontiden med 10 minutter (fra 20 minutt til 30 minutt), og samtidig sett på hvordan en slik utvidelse skal kunne la seg gjennomføre kostnadsfritt for den enkelte. Teknisk sett kan det legges opp til en kostnadsfri utvidelse av telefontiden fra 20 minutter til 30 minutter. Under pandemien ble det innført en slik løsning bla som kompenserende tiltak for reduksjon i besøksmuligheter. KDI ønsker at dette blir en permanent ordning. En slik løsning vil i realiteten innebære at kostnadene ved kommunikasjon via telefon reduseres med 2/3-deler, gitt de tilfellene hvor ringetiden benyttes fullt ut. Den enkelte betaler for 20 minutt og kan snakke i 30 minutter.

KDI viser dog til at forskriften til straffegjennomføringsloven § 3-29 i sin ordlyd begrenser telefontiden til 20 minutter; "...til sammen inntil 20 minutters varighet pr. uke...", og at det normalt sett kreves et regelverksarbeid før en slik løsning evt. kan settes i verk på permanent basis.

Sivilombudet har også bedt om en begrunnelse på hvorfor de innsatte kan tilbys kommunikasjon ved bruk av nettbrett, uten at bruken koster den enkelte noe. Forklaringen på dette er naturlig og for så vidt også en forlengelse av prinsippet om at kriminalomsorgen ikke belaster de innsatte med kostnadene knyttet til en praktisk og kontrollert gjennomføring av kommunikasjonen. Samtaler via nettbrett benytter internettet til å opprette kommunikasjonslinje, og ulikt det som gjelder for telefon er det ingen kostnad til varigheten av samtalen som skal betales til den som tilbyr tjenesten. Det er ingen tellerskritt, slik som ved telefon.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør

Oven Egeland
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.